

Ulykker gir flere uføre

2001-03-08 **Færre og færre dør som følge av ulykker her i landet, men stadig flere blir uføretrygget av skadene de pådrar seg. En ny undersøkelse antyder at bedre medisinsk behandling redder folk til uførhet.**

- Årsaken til paradokset kan være at bedre førstehjelp og akuttmedisin redder alvorlig skadde som tidligere ville ha omkommet. I løpet av noen år blir de uføretrygget, sier forsker Johan Lund ved Helsevernetaten. Lund tror at bedre behandling kan være en av forklaringene på at antall uføre etter ulykker øker i Norge. Sammen med professor Tor Bjerkedal har han gått gjennom Rikstrygdeverkets arkiver. De har, som de første her i landet, sett på alle uføretilfeller som skyldes ulykker, og funnet at denne gruppen i årene 1992 til 1997 økte med 24 prosent. I aldersgruppen 16-44 år var kurven spesielt bratt, med en årlig økning i antall tilfeller rundt åtte-ni prosent.

Opphav:

Dagens Medisin 05/01

Ikke trygdemisbruk

- Den urovekkende store økningen blant yngre viser at tallet på ulykker som gir uførhet, trolig har økt reelt, ettersom terskelen for å gi yngre mennesker uførepensjon er høyere enn for eldre. Mange skriker opp om trygdemisbruk, og tror at liberale holdninger til uførepensjon er årsaken til at vi stadig får flere uføre her i landet. De nye tallene viser at flere faktisk blir varig skadet som følge av ulykker. Bare i åtte prosent av tilfellene var ulykken siste ledd i en lang fortelling om sykdom og sosiale problemer hos pasientene. Flere menn enn kvinner blir uføretrygget som følge av ulykker, ifølge de nye tallene. I 1997 gjaldt det 533 kvinner, mot 786 menn. Samtidig har økningen vært størst blant kvinner. I trafikkulykker skades flere kvinner enn menn. - At flere kvinner enn menn blir varig skadet i trafikkuhell, reflekterer blant annet et høyt antall whiplashskader blant kvinnene. Mennene dominerer statistikken når det gjelder arbeidsulykkene, med mer enn fire ganger så mange uføretilfeller som følge av ulykker. Arbeid innen transport og i primærnæringene gir større risiko enn kontorarbeid, konstaterer Lund.

Flere kan ha rett til uførepensjon

Selv om trafikken og arbeidsplassen er åstedet for de fleste av ulykkene som fører til uførepensjon, skjer hele én av fire ulykker i hjemmet eller under sportsaktiviteter. Samtidig fører disse ulykkene til langt færre uførepensjonssaker enn trafikk- og arbeidsulykkene. - Årsaken kan være at pasientene ikke regner slike skader som like betydningsfulle, og derfor ikke så lett søker uføretrygd. Dersom dette er riktig, lever mange personer med varige mén som følge av hjemme- og fritidsulykker, uten å kreve den uførepensjon de har rett til. Lund mener det ulykkesforebyggende arbeidet må trappes kraftig opp. - Jeg ville ha sett den bedriftsleder som visste han ville tjene ti kroner for hver krone han investerte, og ikke gjorde det. Studier viser at dette regnestykket er fullt gangbart for ulykker, som ifølge beregninger koster samfunnet 25 milliarder kroner årlig. Ifølge den nye undersøkelsen søker hvert år 450.000 mennesker lege på grunn av ulykker. Lund mener halvparten kunne ha vært unngått ved forebyggende tiltak.

Oversikt - ulykker:

- Ulykker i Norge pr. år: 450 000
- Sykehusinnlagte etter ulykker: 45 000
- Antall som får varig mén pr. år: 36 000
- Uføretrygdede pr. år pga ulykker: 1 300

Øystein Eiring

Dagens MedisinPostboks 6970 St. Olavs Plass
0130 OSLOredaksjonen@dagensmedisin.no

Telefon: 24 14 68 70

[Kontaktinformasjon](#)

© Dagens MedisinAlt innhold på www.dagensmedisin.no er opphavsrettslig beskyttet.Ansvarlig redaktør/administrerende direktør: [Lottelise](#)[Følge](#)